

Rozjímanie k slávnosti svätého Jozefa

vdp. Lubomír Urbančok

20. marca 2021 ✙ Cirkev ✙ Homília

Slávime slávnosť svätého Jozefa a už druhý rok ho prežívame v tejto mimoriadnej atmosfére, zapríčinenej koronavírusom. Táto atmosféra nám však môže byť zvláštnou pomocou v našom rozjímaní. Sme pozvaní, aby sme sa zdržiavali zvlášť doma a tak mnohí z vás prežívajú značnú časť dňa či v práci, alebo doma so svojimi rodinami. Je to práve spôsob, ktorý nám môže viac priblížiť životný štýl sv. Jozefa. Je to pre nás akási forma nazaretskej školy, ktorú prežívame v tomto mesiaci marec, ktorý je zvlášť podľa tradície zasvätený svätému Jozefovi. Pápež, svätý Pavol VI. definuje nazaretskú školu nasledovne:

Nazaretský dom je škola, v ktorej začíname poznávať Kristov život: je to škola evanjelia.

Tu sa učíme najprv pozeráť, počúvať, rozjímať a zvnútra poznávať, aká hlboká a tajomná sila sa skrýva v tomto najjednoduchšom, najpokornejšom a najkrajšom zjavení Božieho Syna. Ale, myslím si, že sa ho tým učíme aj pomaly napodobňovať.

Tu totiž nachádzame spôsob a cestu, ktorou ľahko poznáme, kto je Kristus. Tu najlepšie pochopíme, ako brať do úvahy všetko, čo poznačuje, ba až akoby určuje jeho pobyt medzi nami; teda miesto, čas, zvyky, reč, posvätné obrady a vôbec všetko, čo použil Ježiš, aby sa zjavil svetú. Všetko tu má svoj hlas, všetko má svoj význam.

Tu, v tejto škole, jasne vidíme, prečo musí zachovať duchovný poriadok každý, kto sa hlási k náuke evanjelia a chce byť Kristovým učeníkom.

Ako radi by sme sa vrátili do svojich detských rokov a odznova začali túto pokornú a zároveň vznešenú Nazaretskú školu! Ako veľmi by sme si priali u Márie doplniť svoje štúdiá, aby sme poznali pravý život a získali schopnosť chápať Božie pravdy!

Ale sme tu len ako pútnici a musíme sa vzdať svojej túžby pokračovať v tomto dome v nikdy sa nekončiacom štúdiu evanjelia. A predsa neodídeme bez toho, žeby sme si z tohto nazaretského domova neodniesli, akoby ukradomky, niekoľko krátkych povzbudení.

Tento dom nás učí predovšetkým mlčanlivosti. Kiež by v nás ožila hlboká úcta k mlčaniu, k tomuto obdivuhodnému a nevyhnutne potrebnému postoju ducha, najmä v našich búrlivých časoch, vo veľkom zhone života, keď sme vystavení toľkému hluku, vrave a kriku. Nazaretské mlčanie, nauč nás ponárať sa do dobrých myšlienok, pozorne sledovať hlbiny ducha a ochotne počúvať Božie tajomné vnuknutia a príkazy pravých učiteľov. Nauč nás, aká potrebná a užitočná je duchovná príprava, štúdium, rozjímanie, osobný vnútorný poriadok života a modlitby, ktorú vidí len Boh v skrytosti.

Bratia a sestry, koľko času premárnime rôznymi aktivitami a dnes, keď sme donútení priamo štátom zostať doma. Teraz, keď sledujeme neustály strach zo smrti sme pozvaní, aby sme sa dobre pripravili na posledný okamih nášho života naším vlastným životom a prežili ho čo najlepšie – v Nazaretskej škole spolu so svätým

Jozefom. Je to muž, ktorý prežíva svoju každodennosť v malom mestečku, uprostred svojej práce, so svojou rodinou, plniac si svoje náboženské povinnosti nie čisto formálne, ale ako vec svojho srdca.

Tieto dni sme zvlášť pokúšaní akosi pretrpieť tento čas, ktorý nám Boh dáva prostredníctvom karantény. Nemajme však tento postoj, hoci náš hnev je oprávnený. Zoberme ho ako dar Boží naplno prežiť tento čas podľa vzoru svätej rodiny. Majme svoj denný poriadok, v ktorom sa strieda práca a modlitba, strávený v prostredí našej rodiny. Nesnažme sa mať neustále v rukách internet, aby nám čas čo najrýchlejšie ubehol, vyhľadávaním neustálych nových informácií. Mohli by sme tak stratiť množstvo času, ktorý môžeme venovať prehĺbeniu nášho vzťahu s Bohom i medzi nami navzájom, ukrývajúc tak našu nespokojnosť s naším životom, miesto toho, aby sme napriek vonkajším obmedzeniam prežívali kvalitný, plnohodnotný a šťastný život.

Boh, nekonečná dokonalosť, sa stal človekom a 30 rokov Boží Syn, Ježiš Kristus žil všedným životom. Ako Bohu mu nechýbalo nič, avšak rozhodol sa, z lásky k človeku, stať sa človekom.

Myslíme si, že musíme urobiť niečo veľké, aby sme boli skutočne ľuďmi, avšak zabúdame na príklad Nazaretskej školy, Jozefa, Márie a Ježiša, že skutočné šťastie a veľkosť pramení v kvalite nášho života a teda aj v kvalite nášho duchovného života. Kto je naozaj šťastným človekom? Ten kto je svätý. A kto je naozaj svätým človekom? Ten, ktorý žije s pohľadom neustále upretým na nebo, ako to činil aj svätý Jozef. Doteraz sme si mysleli, že keď chodíme do kostola, na sväté prijímanie, tak sa staneme svätými. Áno, je to nevyhnutný a potrebný prostriedok, avšak treba k tomu niečo viac. Túžbu nášho srdca. Samotné formálne vykonávanie náboženských úkonov je dôležité a žiada to po nás Boh, avšak je potrebné pridať aj postoj nášho srdca. Ako hovorí Terézia z Lisieux, Boh po nás nežiada žiť bez hriechu, ale žiada, aby sme sa v hriechu nezabývali. Teda každodenné úsilie, aby sme v každom našom dobrom a aj zlom skutku, sa hneď obrátili na Boha.

Nazaretská škola je miestom chudoby

Jozef, Mária a Ježiš, ako sme to už spomínali, žili v skromnom dome, v mestečku Nazaret. V dome ako mnoho iných ľudí toho času. Žili z práce svojich rúk. Sv. Jozef ako tesár sa venoval svojmu remeslu a ako taký žil z práce svojich rúk. Budoval základy strešných konštrukcií, bol zručným človekom, vedel si opraviť a vyrobiť rôzne pracovné pomôcky. Podľa predpisov Talmudu odovzdal svoje zručnosti dozaista svojmu Synovi, Ježišovi. Pravdepodobne až do svojej smrti, ktorá sa stala pred začiatkom verejného účinkovania Ježiša, bol hlavou rodiny a teda aj Ježiš mu dovtedy bol podriadený.

Môžeme si predstaviť dom, pri ktorom mohli mať záhradku, že okrem každodenného života sv. Jozef venoval vyhradený čas modlitbe. V sobotu chodili do synagógy a každú Veľkú noc putovali do Jeruzalema. Popri svojej práci a rodinnom živote teda zachovávali všetky náboženské predpisy. Žili ako každá iná rodina tých čias. Jedli a pili, pracovali a prichádzala na nich únava. Je fascinujúce, že Boží Syn okrem našej ľudskej prirodzenosti vzal na seba našu každodennosť a takto ju ako takú posvätil. Svätý John Henry Newman radil raz podobne, ohľadom cesty svätosti k Bohu. Ak chceš byť svätý, neostaň v posteli dlhšie, než je to zvyčajné a choď spať v stanovenú dobu. Vykonaj si všetky svoje obvyklé modlitby, pomodli sa ruženec, ži v Božej prítomnosti a v nej si vykonávaj všetky svoje každodenné povinnosti. Takto dosiahneš svätosť života.

Tieto dni akoby sme pozorovali, že ľudia potrebujú niečo mimoriadne, napríklad chodiť na exotické dovolenky, vec o sebe pekná, avšak akoby nám nestačil náš príbytok, akoby bol akýsi príliš tesný. Akoby nám nestačilo ráno vstať, pomodliť sa, cez deň pracovať, nájsť si čas v týchto dňoch aspoň na svätú omšu cez internet, či televíziu a vyhradiť si čas aj na duchovné slovo či literatúru.

Na internete bol jeden veľmi vtipný obrázok s veľkou knižnicou, k tomu obrázku bolo napísané: Teraz máme konečne čas si prečítať všetky knihy, ktoré sme dávno chceli prečítať. Samozrejme, môže to platiť aj na mnohé iné, užitočné aktivity alebo jednoducho len tak byť spokojne doma. Tak ako prežíval v chudobe svoju každodennosť sv. Jozef.

Keď sa spomína pojem chudoba, veľakrát myslíme na chudobu materiálnu. Iste, nebolo toľko možností v časoch Jozefa, ako je tomu dnes. Avšak Ježiš má na mysli vo svojich podobenstvách najmä chudobu srdca, teda oprostenosť od všetkého zbytočného, čo nepotrebujeme. Posledné obdobie sme boli svedkami aj v našom duchovnom živote, že čím ďalej, tým viac sme vyhľadávali mimoriadne veci. Rôzne púte, mimoriadne formy duchovnosti, ktoré nám akoby umelo privádzali navonok rôzne naše pocity, ktoré však nemajú nič spoločné so skutočným duchovným životom. Je to práve táto kvalita srdca sv. Jozefa – chudoba jeho srdca, v ktorom je miesto len na to podstatné, ktorá upriamuje jeho pohľad neustále na nebo.

Miesto toho, aby sme sa vysporiadali s kvalitou nášho vnútorného života a kriticky odhodili to, čo nám nepomáha, aby sme si dali tú námahu zájsť na hlbinu, sme začali radšej utekať. Utekať na rôzne púte, stretká, spoločenstvá. Zrazu nám však Boh ako dobrý otec toto všetko vzal, aby sme sa mohli skutočne konfrontovať sami so sebou a skutočnou kvalitou nášho vnútorného, duchovného života. Ak sme doteraz nehľadali Boha, ale iba seba samých v rôznych pseudocharizmatických formách, tak máme problém. Čas, ktorý nám Boh dáva ako svoju milosť máme využiť, aby sme náš pohľad odvrátili od seba a upriamili svoj pohľad na Boha. Rôzne prejavy paniky a strachu, ktorý sledujeme okolo nás sú prejavom toho, že sa náš pohľad až príliš upriamuje na nás a len veľmi málo na Boha.

Okrem chudoby srdca, ktorú kontemplujeme u svätého Jozefa, je na ďalšom dôležitom mieste poriadok. Boh, ako nekonečná múdrosť dal odraz aj tejto vlastnosti v stvorení, keď v ňom stvoril úžasný poriadok. Stačí sa pozrieť večer na hviezdnu oblohu a prečítať si nejakú literatúru o hviezdach, alebo pozrieť si nejaký dokumentárny film – je to okrem iného aj dobré využitie súčasného stavu. A práve tento poriadok aj v našom osobnom živote je tým, čo nám dáva hlboký pokoj.

„Všetko má svoj čas a svoju chvíľu každé úsilie pod nebom. Svoj čas má narodiť sa, svoj čas má zomrieť, svoj čas má vysádzať, svoj čas má sadenice vytrhať. Svoj čas má zabíjať, svoj čas má liečiť. Svoj čas má váľať, svoj čas má stavať. Svoj čas má plakať, svoj čas má smiať sa.“
(Kazateľ 3, 1-8)

Scholastickí teológovia nás učia, že náš vnútorný pokoj je práve následkom poriadku, tak ako to prežíval aj sv. Jozef. Ten je potrebný aj pre náš duchovný život. Nie je možné žiť hlboký, osobný vzťah s Bohom bez toho, aby v našom živote vládol istý poriadok a teda vopred vyhradený čas aj na modlitbu. Koľkí z dnes nešťastných ľudí si skúsili žiť naozaj v takomto poriadku. Koľko rehoľných inštitúcií skrachovalo na opustení tohto poriadku vyplývajúcom z ich charizmy, keď ako to povedal v 90. rokoch kardinál Ratzinger, vymenili nočné modlitby za nočné vysedávanie pri televízoroch.

Koľkokrát sa nechávame oklamať ilúziami diabla, keď nám vnukáva, že ak by sme žili ináč, bolo by nám lepšie. Koľkí otcovia či matky rodín možno snívajú o duchovnom živote, alebo koľkí kňazi a rehoľníci, či rehoľníčky o radoostiach rodinného života. Je to taktika, ktorú veľmi úlisne šepká diabol, aby nám znechutil ten poriadok vlastný nášmu životnému stavu.

Všimnime si, sme znova pri tom, že miesto Boha nás diabol vedie zaoberať sa sebou samými. Miesto toho, aby sme žili v úplnej odovzdanosti Bohu, ktorý je náš dobrotivý Otec, zameriavame sa na seba a naše riešenia našich problémov. Svätosť vlastná ľudskej prirodzenosti Ježiša Krista vychádza z jeho neustáleho smerovania na Boha – Otca. V Jánovom evanjeliu nám evanjelista nádherne vykresľuje ako neustálu myšlienku Ježiša plniť Otcovu vôľu. Toto je práve tajomstvom aj Ježiša a Márie. Ježiš žil, ako čítame vo svätom evanjeliu 30 rokov v poslušnosti Jozefovi a Márii. Prečo? Pretože by to ako Boží Syn, dokonalý Boh a dokonalý človek potreboval? Nie. Robil tak preto, lebo pre neho sa táto poslušnosť identifikovala s láskou.

„Zmýšľajte tak ako Kristus Ježiš: On, hoci má božskú prirodzenosť, nepridržal sa svojej rovnosti s Bohom, ale zriekol sa seba samého, vzal si prirodzenosť sluhu, stal sa podobný ľuďom a podľa vonkajšieho zjavu bol pokladaný za človeka. Uponížil sa, stal sa poslušným až na smrť, až na smrť na kríži. Preto ho Boh nad všetko povýšil a dal mu meno, ktoré je nad každé iné meno.“ (Fil 2,5-8)

Amen

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/rozjimanie-k-slavnosti-svateho-jozefa/>